

بسم الله الرحمن الرحيم

«مسئد پدافند غیرعامل مسئد بسیار مهمی است و حروروزی که میگذرد بر اهمیت پدافند غیرعامل افزوده می شود، یعنی شیوه های تهاجم دشمنان به نحوی است که پدافند در مقابل آنها در قالب پدافند غیرعامل کلا پیچیده و مهم و علمی و بر جانیه است.»
مقام معظم رهبری، فرماندهی کل قوا (مدخله عالی) - ۱۳۹۷/۰۸/۰۶

«کارگروه (کیت) دائمی پدافند غیرعامل کشور به ریاست رئیس ستاد کل نیروهای مسلح بالاترین مرجع تصمیم گیری در حوزه پدافند غیرعامل کشور است که تصمیمات آن با ابلاغ رئیس کارگروه مزبور برای همه دستگاه های لشکری، کشوری، بخش دولتی و عمومی نیروی دولتی لازم الاجراست...»
قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور (۱۳۹۲/۰۶/۱۲)

تصویب نامه

وزیر محترم کشور

وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

رئیس محترم کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی

سردار معاون محترم هماهنگ کننده ستاد کل نیروهای مسلح

سردار رئیس محترم سازمان پدافند غیرعامل کشور

سلام علیکم

با صلوات بر محمد و آل محمد و احترام؛ به استناد تبصره ۱ قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب ۱۴۰۲/۰۶/۱۲ و ماده ۸ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری (مدخله عالی) هفتاد و هفتمین جلسه کارگروه (کمیته) دائمی پدافند غیرعامل کشور در تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۸ تشکیل گردید و در جهت تسری الزامات قانون فوق الذکر، پیشنهاد آن سازمان مبنی بر ابلاغ مجدد نظام مصون سازی و عملیات پدافند شیمیایی کشور - مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۱۲۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۱ - را بررسی و به شرح زیر تصویب نمود:

نظام مصون سازی و عملیات پدافند شیمیایی کشور

مقدمه

استحصال، فرآوری و استفاده از مواد شیمیایی به موازات رفاه و آسایشی که برای بشر به ارمغان آورده به همان نسبت او را با حوادث و خطرات شیمیایی مواجه کرده است، ساخت انواع سلاح های منفجره و شیمیایی در حوزه نظامی و شیوه های ناپیمن و ناصحیح بهره روری در حوزه ی صنعت و خدمات به حوادث مرگبار ناشی از انفجار، آتش سوزی، انتشار مواد سمی، آلودگی و تخریب محیط زیست و منابع طبیعی و تهدید حیات بسیاری از گونه های گیاهی و جانوری، منجر شده است؛ پدیده های که از آن به تهدیدات و مخاطرات شیمیایی یاد می شود؛ بروز حوادث متعدد شیمیایی یکی از مهم ترین پیامدهای سوء کاربرد مواد شیمیایی محسوب شده و این دسته از حوادث علاوه بر تحمیل خسارات اقتصادی شدید بر جوامع انسانی، ممکن است امنیت مردم را نیز در گستره محلی، منطقه ای، ملی و حتی بین المللی تهدید نماید؛ ماهیت صدمات و آسیب های ناشی از حوادث شیمیایی ایجاب می نماید که دستگاه های اجرایی دارای تاسیسات و مراکز شیمیایی نسبت به مصون سازی و کاهش آسیب پذیری زیرساخت های خود اهتمام داشته و با ارائه طرح های پاسخ و مقابله و رزمایش آنها، آمادگی خود را در برابر تهدیدات شیمیایی ارتقاء دهند.

نظام مصون سازی و عملیات پدافند شیمیایی کشور، نمایانگر نحوه تحقق پدافند شیمیایی و مصون سازی در سطح عملیاتی، در نتیجه انجام ماموریت های عملیاتی توسط نیروهای پدافند شیمیایی در وضعیت های مختلف مواجهه با سناریوهای محتمل تهاجم دشمن علیه زیرساخت ها و مراکز شیمیایی کشور می باشد؛ این نظام، تفکر، اصول، رویکرد، خط مشی، اهداف و راهبردهای عملیاتی پدافند شیمیایی، تدبیر عملیات پدافند شیمیایی، نحوه انجام این ماموریت ها (طرح اقدام) و تقسیم کار (نگاشت نهادی) را برای هریک از وضعیت های عملیاتی ترسیم می کند.

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

(۱) **کمیته دائمی:** کمیته ی دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور

(۲) **سازمان:** سازمان پدافند غیرعامل کشور

(۳) **قرارگاه:** قرارگاه پدافند شیمیایی کشور

(۴) **پدافند شیمیایی:** به مجموعه ای از تدابیر و اقدامات اعم از: رصد و پایش تهدیدات، حوادث و مخاطرات شیمیایی، تشخیص و اعلام وضعیت های شیمیایی، تعیین دارایی ها و سرمایه های شیمیایی کشور، سطح بندی و طبقه بندی آنها، کشف و شناسایی نقاط ضعف و آسیب پذیری زیرساخت های شیمیایی، تعیین حریم زیرساخت ها، صنایع و مراکز شیمیایی، آموزش، تمرین و رزمایش های شیمیایی، مدیریت، پشتیبانی، تامین تجهیزات مناسب جهت مقابله و انجام اقدامات در حوادث شیمیایی اعم از تحدید منطقه، رفع آلودگی، امداد، نجات و درمان مصدومین شیمیایی، پاک سازی و بازیابی منطقه آلوده، تخلیه و اسکان اطلاق می شود.

(۵) **نظام عملیاتی پدافند شیمیایی:** مجموعه ای متشکل از تعیین نقش ها و وظایف و روابط و نحوه تعاملات بخش های مختلف عملیات پدافند شیمیایی، مسئولیت های دستگاه های اجرایی ذی ربط، چگونگی تحقق اهداف و اجرای مأموریت درحوزه پدافند شیمیایی در سطوح مختلف عملیاتی می باشد.

(۶) **واحد صنعتی:** مکان صنعتی مانند کارگاه یا کارخانه یا مجتمع که در آن به تولید یا مصرف مواد شیمیایی صنعتی می پردازد.

(۷) **منطقه/شهرک صنعتی:** مکانی است دارای محدوده و مساحت معین که مجموعه ای ساماندهی شده از واحدهای صنعتی در آن مستقر می باشند و خدمات ضروری با توجه به وسعت منطقه و واحدهای صنعتی موجود ارایه می گردد.

(۸) **منطقه ویژه:** به مجموعه ای از زیرساخت ها و تاسیسات پالایشگاهی، نیروگاهی، پتروشیمی و پخش فرآورده های صنعت نفت و گاز که در یک محدوده جغرافیایی مستقر بوده و دارای ساختار متمرکز اداری می باشد اطلاق می شود؛ مانند منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی.

(۹) **مراکز و تاسیسات شیمیایی:** به مراکز و صنایعی (فعال یا غیرفعال) که در آنها مواد شیمیایی تولید، نگهداری، انبارش، خرید و فروش یا مورد استفاده قرار می گیرد، اعم از یک کارگاه، کارخانه، مجتمع، منطقه یا شهرک صنعتی و یا مراکز تحقیقاتی و دانشی در این سند به اختصار تاسیسات شیمیایی گفته می شود.

(۱۰) **حوادث و مخاطرات شیمیایی:** به رخداد های عمدی ناشی از اقدامات امنیتی و جنگی دشمن و یا خرابکاری صنعتی و غیر عمدی ناشی از خطا و سهل انگاری ایمنی در فرایند صنعتی که در زیرساخت ها، صنایع، مراکز خدماتی مانند تصفیه خانه های آب و مراکز نگهداری، انبارش و فروش مواد شیمیایی یا در فرایندهای تولید، بهره برداری، حمل و نقل و انبارش مواد و کالاهای شیمیایی خطرناک بوجود می آید و موجب آسیب به سرمایه های انسانی، آلودگی، اختلال، تغییر وضعیت یا نابودی محیط زیست، سرمایه ها و دارایی ها می گردد، گفته می شود.

(۱۱) **تهدید شیمیایی:** به هرگونه احتمال یا اقدام عامدانه با کاربرد مواد شیمیایی یا اقدام نظامی یا امنیتی علیه زیرساخت های شیمیایی که موجب نشت مواد شیمیایی و آسیب به منابع انسانی، سرمایه های اقتصادی یا محیط زیست گردد، تهدید شیمیایی گفته می شود.

(۱۲) **تروریسم شیمیایی:** استفاده عامدانه از مواد و تسلیحات شیمیایی توسط افراد یا گروه های تروریستی که موجب نا امنی، ایجاد رعب و وحشت و یا تلفات انسانی در جامعه می گردد.

۱۳) مواد شیمیایی پرخطر: موادی هستند که بدلیل خواص فیزیکی و شیمیایی نظیر سمیت، انفجار، سریع‌الاشتعال، خوردندگی، خواص ترکیبی و دیگر ویژگی‌ها، به انسان و سایر سرمایه‌ها آسیب جدی وارد می‌نماید و به طبقات زیر، دسته‌بندی می‌شوند:

کلاس ۱: مواد منفجره	کلاس ۵: اکسیدکننده‌ها و مواد شیمیایی
کلاس ۲: گازها	کلاس ۶: سم‌ها و مواد عفونی
کلاس ۳: مایعات قابل اشتعال	کلاس ۷: مواد رادیو اکتیو
کلاس ۴: جامدات قابل اشتعال	کلاس ۸: مواد خوردنده

کلاس ۹: سایر موادی که باعث ایجاد خطر در طول زمان حمل‌ونقل می‌شوند ولی در طبقه‌بندی‌های بالا به آن‌ها اشاره نشده مانند ضایعات و پسماندها مواد مغناطیسی شدید، باتری‌های لیتیومی، آزبست قهوه‌ای، سفید و آبی. (شرح کلی دسته‌بندی مواد خطرناک - پیوست ۱)

۱۴) جنگ شیمیایی: استفاده آشکار یا پنهان یک کشور از تسلیحات و مواد شیمیایی علیه منابع انسانی، سرمایه‌ها، دارایی‌ها و زیرساخت‌های کشور دیگر که پیامد آن آلودگی شیمیایی باشد.

۱۵) دستگاه اجرایی: وفق ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم تصریح و یا ذکر نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

ماده ۲- اسناد بالادستی

۱) تدابیر و رهنمودهای مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی)

• صنایع دفاع در مقابل حمله‌ی شیمیایی را هرچه می‌توانید توسعه بدهید، اما صنایع تهاجمی ممنوع، در تمام دستگاه‌ها بمان ممنوع کردیم، صنایع هسته‌ای را هم، صریحاً ما ممنوع کردیم.

• امکان پدافند حداکثر در ش.م.ه [شیمیایی، میکروبی، هسته‌ای] بوجود آید.

• موضوع پدافند شیمیایی را در دستور کار قرار دهید. [خطاب به ستادکل نیروهای مسلح]

۲) سیاست‌های کلی نظام در موضوع پدافند غیرعامل ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

۳) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور - ماده ۵۸

۴) قوانین برنامه پنج‌ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران

۵) اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور - ماده ۱۰

۶) سند راهبردی پدافند شیمیایی کشور

ماده ۳- حوزه شمول

کلیه دستگاه‌های اجرایی - موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری - کلیه سازمان‌ها، نهادها و شرکت‌های خصوصی و آحاد مردم را در برمی‌گیرد.

ماده ۴- اهداف

- ۱) مصونیت‌بخشی، امن‌سازی، کاهش آسیب‌پذیری و مخاطرات زیرساخت‌ها، مراکز و صنایع شیمیایی کشور،
- ۲) پاسخ پدافندی به پیامد تهدیدات، حوادث و مخاطرات شیمیایی،
- ۳) حفاظت از مردم، سرمایه‌های انسانی و محیط زیست در برابر تهدیدات شیمیایی،
- ۴) ارتقاء آمادگی و تاب‌آوری زیرساخت‌ها و تاسیسات شیمیایی کشور،
- ۵) استمرار کارکرد و تداوم خدمات ضروری وابسته به حوزه شیمیایی،

ماده ۵ - منظور

- ۱) تدوین نظام تصمیم‌گیری، فرماندهی، مدیریت عملیاتی و اجرایی پدافند شیمیایی در سطوح عملیاتی،
- ۲) تعیین نقش‌ها و وظایف دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و تبیین نحوه ارتباطات و تعامل آنها در عملیات پدافند شیمیایی،
- ۳) هماهنگی و هم‌افزایی در استفاده از منابع ملی و استانی و شهرستانی در شرایط اضطراری ناشی از تهدیدات و مخاطرات شیمیایی،
- ۴) حصول اطمینان از مصونیت، امنیت، ایمنی و آمادگی مراکز و تاسیسات شیمیایی کشور در برابر تهدیدات و مخاطرات شیمیایی.

ماده ۶ - اصول پدافند شیمیایی

اصول نظام عملیاتی پدافند شیمیایی عبارتند از:

۱) ایمنی ذاتی	۸) آگاهی وضعیتی
۲) برتری ایمنی بر خطر	۹) آمادگی پاسخ پدافندی
۳) بسیج منابع مقابله‌ای	۱۰) واکنش سریع
۴) شناسایی و قابلیت رهگیری و کنترل مواد خطرناک	۱۱) کنترل خطر و هم‌افزایی آن
۵) رعایت حرایم ایمنی و امنیتی	۱۲) محدودسازی پیامدها
۶) تخلیه و اسکان اضطراری	۱۳) روزآمدی فناوریانه
۷) تحدید منطقه آلوده	۱۴) درمان تخصصی

تبصره - اصول و ارزش‌های عمومی و فراگیر پدافند غیرعامل از قبیل: تاب‌آوری، مصون‌سازی، پراکندگی، مکانیابی، مردم‌یاری و حفظ محیط‌زیست در این نظام‌نامه نیز مورد تأکید است.

ماده ۷ - تهدیدات و مخاطرات

در این نظام تهدیدات و مخاطرات شیمیایی زیر مفروض می‌باشند:

- الف) حمله شیمیایی دشمن به کشور،
- ب) حمله نظامی دشمن به زیرساخت‌ها، صنایع و مراکز شیمیایی با پیامد شیمیایی،
- پ) اقدامات ضد امنیتی / تروریستی / خرابکارانه علیه زیرساخت‌ها، صنایع و مراکز شیمیایی با پیامد نشت مواد شیمیایی،
- ت) حمله سایبری به زیرساخت‌ها، صنایع و مراکز شیمیایی با پیامد نشت مواد شیمیایی،
- ث) اقدامات تروریستی شیمیایی (کموتروریسم)،
- ج) مخاطرات غیرعامدانه طبیعی یا فرایندی در زیرساخت‌ها، صنایع و مراکز شیمیایی و هسته‌ای با پیامد شیمیایی،
- چ) مخاطرات ناشی از حمل و نقل یا انبارش غیرایمن مواد شیمیایی با پیامد شیمیایی،

ماده ۸ - مأموریت عملیاتی پدافند شیمیایی

ساختارهای عملیاتی پدافند شیمیایی کشور با سازماندهی و بکارگیری ظرفیت‌های عملیاتی شهری، استانی و دستگاهی و با مشارکت و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی در جهت مصون‌سازی و مقابله با پیامدها و تبعات شیمیایی مأموریت‌های زیر را راهبری و اجرا می‌کنند:

- ۱) فرماندهی، مدیریت و کنترل، هدایت، نظارت و بازرسی بر عملیات پدافند شیمیایی در سطوح مختلف،
- ۲) رصد و پایش تهدیدات، مخاطرات و ریسک شیمیایی و مدیریت کاهش آن،
- ۳) ارزیابی وضعیت ایمنی / امنیت / پدافند مراکز و زیرساخت‌های شیمیایی کشور، احصاء آسیب‌پذیری‌ها و راهبری و هدایت طرح‌های کاهش آسیب‌پذیری و مصون‌سازی،
- ۴) هدایت و راهبری نظام ایمن و مصون‌سازی و حفاظت از زیرساخت‌های شیمیایی براساس میزان تولید خطر، شامل؛ طرح‌های پاسخ اضطراری، تداوم کارکرد، تاب‌آوری و مانند آن،
- ۵) نهادینه‌سازی نظام عملیاتی پدافند شیمیایی با رویکرد طراحی، آموزش، تجهیز، تمرین، رزمایش تا حصول آمادگی،

فرماندهی کل قوا کمیته دانی پدافند غیرعامل کشور

- ۶) ساماندهی و طراحی نظام بهداشت و درمان در حوادث شیمیایی،
 ۷) تعیین سطح وضعیت‌های عملیاتی برای زیرساخت‌ها و مراکز شیمیایی کشور در زمان وقوع تهدیدات یا مخاطرات،
 ۸) نظارت و بازرسی عملیاتی به منظور حصول اطمینان از رعایت ضوابط و مقررات ایمنی/امنیت/پدافند شیمیایی در مراکز و زیرساخت‌های شیمیایی کشور،
 ۹) حصول اطمینان از مصونیت، امنیت، ایمنی مراکز و تاسیسات شیمیایی کشور،
 ۱۰) هدایت و راهبری و اجرای عملیات پدافند شیمیایی برابر چرخه عملیاتی پدافند شیمیایی - (برابر چرخه عملیاتی - پیوست ۲)
 ۱۱) تعامل دیپلماسی دفاع حقوقی شیمیایی،
 ۱۲) هدایت، راهبری، پیگیری طرح‌های کاهش مخاطرات شیمیایی مراکز جمعیتی،

ماده ۹ - سطوح عملیاتی و حوادث پدافند شیمیایی

سطوح عملیاتی و حوادث پدافند شیمیایی الف-واحد صنعتی ب-منطقه صنعتی پ-شهری ن-استانی ن-ملی به شرح زیر دسته‌بندی می‌شود:

- ۱) **واحد صنعتی:** حادثه شیمیایی که در یک کارگاه، کارخانه یا مجتمع شیمیایی از یک دستگاه اجرایی رخ دهد و پیامدها و تبعات شیمیایی آن محدود بوده و با بسیج منابع و امکانات داخلی همان مرکز یادستگاه اجرایی قابل کنترل و مدیریت باشد.
 ۲) **منطقه صنعتی:** حادثه شیمیایی که در یک منطقه ویژه یا شهرک صنعتی و مشابه با آن رخ دهد و پیامدها و تبعات شیمیایی آن محدود به همان منطقه یا شهرک بوده و با بسیج منابع و امکانات داخلی همان منطقه یا شهرک قابل کنترل و مدیریت باشد.
 ۳) **شهری:** حوادثی که تبعات شیمیایی آنها فراتر از یک واحد صنعتی یا در محدوده یک شهر باشد و پیامدهای آن در محدوده همان شهر با بسیج منابع شهری در همان محدوده قابل کنترل و مدیریت می‌باشند.
 ۴) **استانی:** حوادث شیمیایی که پیامد آنها بیشتر از یک شهرستان بوده و با بسیج منابع استانی کنترل و مدیریت گردند.
 ۵) **ملی:** گستره و پیامد حوادث شیمیایی معمولاً از سطوح فوق بیشتر نمی‌شود ولی محتمل است مدیریت برخی از حوادث و رخدادهای شیمیایی و کنترل پیامدهای آن نیازمند بسیج منابع ملی باشد؛ این سطح از اقدام، ملی تلقی می‌گردد.
 تبصره- اگر حوادث و رخدادهای شیمیایی به لحاظ گستره و پیامد بین چند کشور همسایه توسعه یابد یا احتمال آن داده شود در چارچوب راهبردهای دیپلماسی دفاعی کشور اقدام می‌شود.

ماده ۱۰- وضعیت‌های عملیاتی حوادث شیمیایی

وضعیت عملیاتی شیمیایی کشور در حوادث و مخاطرات شیمیایی با محوریت کنترل پیامدهای شیمیایی بسته به میزان تلفات انسانی، تأثیر بر محیط‌زیست و زیرساخت‌های حیاتی و اثرات اقتصادی در ۴ سطح زیر دسته‌بندی می‌شوند:

سطح خطر	درجه	وضعیت	احتمال تعداد کشته شدگان	احتمال تعداد مصدومین	دامنه اثر/ پیامد زیرساخت	اثرات زیست‌محیطی	اثرات اقتصادی	مرجع تعیین وضعیت
فاجعه	۴	قرمز	بیش از ۲۰۰	بیش از ۱۰۰۰	قطع ارائه خدمات تا یک هفته	خسارت غیر قابل جبران	شدید (بیشتر از ۱۰۰ میلیارد تومان)	شورای عالی امنیت ملی
بحران	۳	نارنجی	بین ۱۰۰ تا ۲۰۰	۵۰۰ تا ۱۰۰۰	قطع ارائه خدمات تا چند روز	خسارت وارده شدید	زیاد (تا ۱۰۰ میلیارد تومان)	شورای امنیت کشور
اضطرار	۲	زرد	بین ۱۰ تا ۱۰۰	۱۰۰-۵۰۰	قطع ارائه خدمات تا یک روز	خسارت وارده متوسط	متوسط (تا ۵۰ میلیارد تومان)	شورای تامین استان
کم خطر	۱	سفید	کمتر از ۱۰ نفر	۱۰۰-۰	قطع موقت خدمات تا چند ساعت	کوتاه مدت	کم (تا ۱۰ میلیارد تومان)	شورای تامین شهرستان

جدول تعیین وضعیت‌های عملیاتی حوادث شیمیایی

نیمه ۱- تعیین وضعیت درحین حادثه، براساس شاخص‌ها، تشخیص و تعیین می‌شود، همچنین قبل از وقوع حادثه و تهدید براساس تحلیل اطلاعاتی شواهد، قراین و سوابق تهدیدات و حوادث، توسط مرجع تعیین وضعیت، تصمیم‌گیری می‌شود.

نیمه ۲- درصورت وقوع تهدیدات شیمیایی در شرایط جنگی، تعیین وضعیت‌های عملیاتی توسط شورای عالی امنیت ملی انجام می‌شود.

ماده ۱۱- تدبیر عملیاتی

ساختارهای عملیاتی پدافند شیمیایی کشور در سطوح مختلف (واحد صنعتی / منطقه صنعتی / شهری / استانی / ملی) در راستای سیاست‌ها و راهبردهای پدافند غیرعامل کشور با بسیج و سازماندهی ظرفیت‌های دستگاه‌های اجرایی، ساختارهای مردم‌نهاد و ظرفیت‌های کمکی نیروهای مسلح در جهت مصون‌سازی و مقابله با تهدیدات و مخاطرات شیمیایی و کاهش و مدیریت پیامدهای آن اقدامات در سه وضعیت قبل، حین و بعد از حادثه را به شرح زیر هدایت، راهبری، پشتیبانی، اجرا و نظارت می‌نمایند:

الف- قبل از حادثه شیمیایی

- ۱) فعال‌سازی و راه‌اندازی مرکز فرماندهی و کنترل تهدیدات و مخاطرات شیمیایی (CH-DOC)^۱،
- ۲) رصد، پایش، تشخیص و هشدار تهدیدات و مخاطرات شیمیایی (برآورد اطلاعاتی)،
- ۳) تشکیل و بروز رسانی بانک اطلاعاتی مراکز و زیرساخت‌های شیمیایی با تعیین شدت و نوع خطر،
- ۴) ارزیابی مخاطرات و تعیین میزان خطرپذیری و هشدار به زیرساخت‌ها توسط مرکز مخاطرات (ریسک) شیمیایی،
- ۵) ارزیابی میزان آمادگی زیرساخت‌ها و مردم برای مقابله با حوادث و تهدیدات،
- ۶) ایجاد هماهنگی و ارتباطات لازم فی‌مابین دستگاه‌های اجرایی نظامی و غیرنظامی در سطوح مختلف،
- ۷) فرهنگ‌سازی و اجرای آموزش‌های تخصصی و عمومی عملیاتی و انجام تمرین و رزمایش موردنیاز،
- ۸) برآورد و تامین اقلام موردنیاز اعم از تجهیزات و سایر برای مقابله با حوادث شیمیایی،
- ۹) ارتقاء زیرساخت‌های امدادی، بهداشتی، درمانی مصدومین شیمیایی در سطوح عملیاتی و مصون‌سازی،
- ۱۰) سازماندهی تیم‌های مقابله و پاسخ به حوادث شیمیایی از دستگاه‌هایی مانند سازمان بسیج، هلال احمر، سازمان فوریت‌های پزشکی (اورژانس)، نیروی انتظامی، سازمان آتش‌نشانی و سایر،
- ۱۱) طرح‌ریزی و انجام تمرین و رزمایش‌های تخصصی و مشترک،
- ۱۲) تهیه و اجرای طرح‌های مصون‌سازی و عملیات از قبیل طرح حفاظت از زیرساخت‌ها (CIP) طرح کاهش آسیب‌پذیری (VRP) طرح پاسخ به شرایط اضطراری (ERP) طرح کاهش مخاطرات (RRP) طرح بازگشت‌پذیری در شرایط بحران (DRP) طرح تداوم کارکرد (BCP) خودحفاظتی (SPP) و طرح رزمایش و حصول اطمینان از اجرای آن‌ها^۲ (برابر چرخه مصون‌سازی - پوست ۳)

ب- حین حادثه شیمیایی

- ۱) هشدار پیش‌دستانه و سریع و افزایش سرعت‌عمل در اطلاع‌رسانی عمومی،
- ۲) تعیین و اعلام وضعیت شیمیایی،
- ۳) هدایت، راهبری و کنترل فرماندهی عملیات،

^۱ CH-DOC: Chemical defense operation center

^۲ CIP: Critical infrastructure protection / VRP: Vulnerability reduction plan / ERP: Emergency response plan
RRP: Risk reduction plan / DRP: Disaster recovery plan / SPP: Self protection plan / BCP: Business continuity plan

- ۴) برقراری نظم و امنیت،
- ۵) آرامش بخشی و مقابله با عملیات روانی،
- ۶) محدودسازی و کنترل و کاهش پیامدها،
- ۷) کشف و شناسایی عوامل یا مواد شیمیایی و نمونه برداری،
- ۸) محدودسازی، قرنطینه، کنترل منطقه آلوده،
- ۹) تخلیه، انتقال و اسکان (استقرار در منطقه امن)
- ۱۰) مهار یا حذف منشاء خطر،
- ۱۱) رفع آلودگی اولیه (فردی، تجهیزاتی و محیطی)
- ۱۲) جستجو و آواربرداری، بهداشت، امداد و نجات و درمان،

پ- بعد از حادثه شیمیایی

- ۱) آرامش بخشی و مقابله با عملیات روانی،
- ۲) رفع آلودگی پیش بیمارستانی و درمان تکمیلی و تخصصی مصدومین،
- ۳) رفع آلودگی تکمیلی از زمین، اماکن و تجهیزات و پاکسازی منطقه آسیب،
- ۴) ارزیابی میزان خسارت،
- ۵) بازتوانی و بازسازی تیم های عملیاتی و زیرساخت ها،
- ۶) دفاع حقوقی از مصدومین شیمیایی،
- ۷) پسمانداری و امحاء،
- ۸) مستندسازی ثبت سوابق و درس آموخته ها (گزارش گیری، احصاء نقاط قوت و ضعف، تجزیه و تحلیل)،
- ۹) اصلاح و روزآمد کردن ضوابط و مقررات،

ماده ۱۲- راهبردهای مصون سازی و عملیاتی

- ۱) کاهش آسیب پذیری و مصون سازی واحدها و مناطق صنعتی و مراکز حیاتی و حساس و مهم شیمیایی کشور در برابر تهدیدات و مخاطرات از طریق پیاده سازی و اجرای طرح های مصون سازی برابر چرخه مصون سازی؛
- ۲) پیاده سازی و استقرار نظام ایمنی/ امنیتی/ دفاعی شیمیایی کشور و کنترل هم افزایی مخاطرات از طریق ساماندهی ساختارهای عملیاتی شیمیایی در سطح واحد صنعتی، منطقه صنعتی، شهرستان، استان و ملی با استفاده از ظرفیت های لشکری و کشوری و ایجاد هماهنگی و هم افزایی با متولیان اقدام در لایه های ایمنی و امنیت؛
- ۳) طراحی و فعال سازی اتاق مرکز عملیات پدافند شیمیایی کشور (Ch-DOC) و هماهنگی و هم افزایی لایه های ایمنی، امنیت و دفاع با استفاده از ظرفیت مراکز مدیریت مخاطرات شیمیایی دستگاه های ذی ربط از طریق پیاده سازی سامانه های رصد، پایش و تشخیص و هشدار؛
- ۴) حفظ و ارتقاء آمادگی های عملیاتی دستگاه های اجرایی، نهادهای عمومی و ساختارهای مردم نهاد از طریق آموزش های عمومی و تخصصی، تجهیز، تقویت و توسعه سامانه ها و شبکه های مورد نیاز (فرماندهی و کنترل، تشخیص و کشف و شناسایی، رفع آلودگی شیمیایی و سایر) و بروز رسانی دستورالعمل ها و طرح ها با تاکید بر ساماندهی تیم های عملیاتی و اجرای تمرین ها و رزمایش ها؛
- ۵) طراحی و پیاده سازی طرح پاسخ به حوادث و تهدیدات شیمیایی با سازماندهی، راهبری تیم های عملیاتی پدافند شیمیایی در سطوح واحدها و مناطق صنعتی شیمیایی، ساختارهای عملیاتی شهری، استانی، ملی و ظرفیت های بسیج مردمی براساس چرخه عملیات پدافند شیمیایی؛

- ۶) پیاده‌سازی و استقرار نظام سلسله مراتبی بهداشت و درمان حوادث شیمیایی در سطوح ملی، استانی، مناطق و واحدهای صنعتی شیمیایی کشور؛
- ۷) ارتقاء ایمنی و امنیت و پدافند مراکز جمعیتی در برابر تهدیدات و مخاطرات شیمیایی از طریق خروج مراکز پرخطر از شهرها، ایمن‌سازی مراکز شیمیایی موجود در مراکز جمعیتی و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی پاسخ پدافند شیمیایی در سطوح شهری و استانی؛
- ۸) ایجاد ذخایر راهبردی مطمئن تجهیزات و لوازم موردنیاز پدافند شیمیایی برای سازمان‌های مسئول و مردم در سید ذخایر راهبردی شهرستانی و استانی و ملی؛
- ۹) حصول اطمینان از ساماندهی و حسابرسی مواد شیمیایی (خرید، فروش، ذخیره‌سازی، حمل و نقل، انبارش و سایر) با رویکرد امنیتی از طریق اصلاح مقررات موجود و تعیین متولی تنظیم مقررات لایه امنیت مواد شیمیایی خطرناک و نظارت بر اجرای آن؛

ماده ۱۳- روابط و مسئولیت‌ها

- ۱) راهبری و مدیریت حوادث شیمیایی و پیامدهای ناشی از آن در سطح ملی برعهده رئیس جمهور/ معاون اول/ وزیر کشور می‌باشد.
- تبصره-** سازمان، مسئول هماهنگ‌کننده/ دبیر ستاد ملی مقابله با تهدیدات و حوادث شیمیایی در سطح ملی می‌باشد.
- ۲) کنترل، راهبری و مدیریت حوادث جنگی شامل حملات شیمیایی دشمن به مردم در مناطق نظامی برعهده سلسله مراتب نظامی کشور می‌باشد.
- ۳) قرارگاه مسئولیت راهبری، طرح‌ریزی، ارتقاء آمادگی، آموزش، نظارت، رزمایش و حصول اطمینان از آمادگی‌های عملیاتی پدافند شیمیایی کشور و مصونیت زیرساخت‌های شیمیایی کشور را برعهده دارد.
- ۴) استاندار، فرمانده قرارگاه پدافند شیمیایی در استان بوده و مدیریت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصون‌سازی و مدیریت حوادث شیمیایی در سطح استان را برعهده دارد.
- ۵) جانشین فرماندهی قرارگاه پدافند شیمیایی و فرماندهی عملیات صحنه (طرح‌ریزی، سازماندهی، بکارگیری، هدایت عملیات پدافند شیمیایی) در استان برعهده سپاه استان است و با ابلاغ ستادکل سایر ظرفیت‌های نیروهای مسلح را بکارگیری می‌نماید.
- تبصره-** مدیرکل پدافند غیرعامل هر استان، معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه پدافند شیمیایی استان می‌باشد.
- ۶) فرماندار، فرمانده قرارگاه پدافند شیمیایی در شهرستان بوده و مدیریت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصون‌سازی و مدیریت حوادث شیمیایی در سطح شهرستان را برعهده دارد.
- ۷) سپاه شهرستان، بعنوان جانشین فرماندهی قرارگاه پدافند شیمیایی و فرماندهی عملیات صحنه (طرح‌ریزی، سازماندهی، بکارگیری، هدایت عملیات پدافند شیمیایی) شهرستان اقدام می‌کند و با ابلاغ ستادکل سایر ظرفیت‌های نیروهای مسلح را بکارگیری می‌نماید.
- تبصره-** معاون امنیتی سیاسی فرماندار، معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه پدافند شیمیایی شهرستان می‌باشد.
- ۸) مسئولیت کنترل و نظارت بر ایمنی و امنیت و آمادگی عملیاتی و هماهنگی بین واحدهای صنعتی و منطقه برعهده رئیس آن مجموعه / فرمانده ارشد است.
- تبصره ۱-** فرماندهان ارشد مناطق ویژه و شهرک‌های صنعتی شیمیایی توسط وزارت‌خانه ذی‌ربط و با هماهنگی و تعامل با سازمان منصوب می‌گردند.

تبصره ۲- فرمانده ارشد پدافند غیرعامل منطقه ویژه/ مدیر شهرک‌های صنعتی در صورت عدم توانایی مقابله و پاسخ حادثه در سطح منطقه صنعتی و گسترش پیامدهای حادثه در کنترل عملیاتی قرارگاه‌های پدافند شیمیایی استانی و شهرستانی قرار گرفته و اقدام می‌نمایند.

۹) مسئولیت مصون‌سازی و حفظ و ارتقاء ایمنی و امنیت، آمادگی عملیاتی در سطح واحد صنعتی برعهده رئیس واحد صنعتی است.

تبصره- رئیس واحد صنعتی در صورت عدم توانایی مقابله و پاسخ حادثه در سطح واحد صنعتی و گسترش پیامدهای حادثه در کنترل عملیاتی فرمانده ارشد پدافند غیرعامل منطقه ویژه/ مدیر شهرک‌های صنعتی یا قرارگاه‌های پدافند شیمیایی استانی و شهرستانی قرار گرفته و اقدام می‌کنند.

ماده ۱۴- وظایف و تکالیف دستگاه‌های اجرایی

الف) وزارت نفت و صمت

- ۱) ایجاد ساختار عملیاتی قرارگاه‌های پدافند شیمیایی در مناطق صنعتی حیاتی و حساس و مهم،
- ۲) پیاده‌سازی الزامات ایمنی و امنیت و پدافند در ذات طرح‌های جدید و توسعه‌ای حوزه صنعت شیمیایی،
- ۳) ارتقاء آمادگی عملیاتی پدافند شیمیایی زیرساخت‌های وزارت با آموزش، تجهیز، تمرین و رزمایش،
- ۴) ارتقاء نظام امداد، نجات و درمان در تاسیسات صنعتی تابعه وزارت،
- ۵) فعال‌سازی مرکز کنترل و مدیریت ریسک و مخاطرات شیمیایی وزارت،
- ۶) تهیه و اجرای طرح‌های مصون‌سازی از قبیل طرح حفاظت از زیرساخت‌ها (CIP) طرح کاهش آسیب‌پذیری (VRP) طرح پاسخ به شرایط اضطراری (ERP) طرح کاهش مخاطرات (RRP) طرح بازگشت‌پذیری در شرایط بحران (DRP) طرح تداوم کارکرد (BCP) خودحفاظتی (SPP) و طرح رزمایش و حصول اطمینان از اجرای آن‌ها،
- ۷) سازماندهی فرماندهی ارشد مناطق صنعتی بزرگ با تعامل و هماهنگی سازمان به‌منظور انجام عملیات مقابله یکپارچه پدافند شیمیایی و پدافند غیرعامل،
- ۸) نصب سیستم هشدار، آموزش، تمرین و رزمایش طرح‌های تخلیه و اسکان مردم ساکن در حاشیه واحدها و مناطق صنعتی شیمیایی وزارت،
- ۹) ساماندهی و ارتقاء کیفی واحدهای HSE وزارت برای پاسخ در لایه ایمنی،
- ۱۰) طراحی و اجرای سامانه حسابداری و رهگیری مواد شیمیایی پرخطر در وزارت،
- ۱۱) سازماندهی مناسب امورات پدافند غیرعامل و الزامات امنیتی زیرساخت‌های شیمیایی به‌منظور مصون‌سازی زیرساختی و آمادگی مقابله،
- ۱۲) انتصاب ارشد هماهنگ‌کننده عملیاتی مناطق صنعتی (مناطق ویژه حوزه وزارت) با تعامل و هماهنگی سازمان،

ب) وزارت نیرو

- ۱) راه‌اندازی مرکز مدیریت مخاطرات شیمیایی وزارت و برقراری ارتباط با مرکز ملی مخاطرات شیمیایی مستقر در سازمان،
- ۲) پایش و رفع آلودگی شیمیایی سدها، تصفیه‌خانه‌ها، مخازن و سایر تاسیسات شبکه تامین آب مصرفی،
- ۳) توجه و آموزش، نصب سیستم هشدار، تمرین و رزمایش طرح‌های تخلیه و اسکان مراکز جمعیتی حاشیه واحدهای صنعتی حوزه وزارت نیرو،
- ۴) جایگزینی فناوری‌های کم‌خطر در فرآیندهای صنعتی تصفیه آب آشامیدنی،
- ۵) کاهش مخاطرات شیمیایی واحدهای صنعتی (تاسیسات شبکه تامین برق) مستقر در مراکز جمعیتی،

ب) وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

- ۱) تهیه و تدوین و پیاده‌سازی نظام سلسله مراتبی بهداشت و درمان حوادث شیمیایی کشور در سه سطح ملی، استانی و مرکز صنعتی،
- ۲) ارتقاء آموزش‌ها و تجهیزات و تربیت نیروهای متخصص برای رسیدگی و انتقال مصدومین حوادث شیمیایی به مراکز درمانی با محوریت سازمان فوریت‌های پزشکی (اورژانس) کشور،
- ۳) تمرین و رزمایش طرح‌های پاسخ به حوادث شیمیایی در واحدها و مناطق صنعتی شیمیایی،
- ۴) تجهیز و آماده‌سازی مراکز درمان مصدومین شیمیایی استانی یا شهرستانی متناسب با استعداد و ظرفیت هر استان با رویکرد دومنظوره‌سازی،
- ۵) نظارت و کنترل بر میزان آمادگی مراکز و بیمارستان‌ها در درمان مصدومین شیمیایی،
- ۶) سازماندهی واحدهای اورژانس و درمان مصدومین شیمیایی بصورت دو یا چندمنظوره به شهرها و استان‌های دارای زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم شیمیایی،

ت) وزارت راه و شهرسازی

- ۱) طراحی و ارتقاء و بروز رسانی نظام ایمنی حمل و نقل مواد شیمیایی خطرناک،
- ۲) طراحی و اجرای سامانه حسابداری و رهگیری حمل و نقل مواد شیمیایی پرخطر در وزارت،
- ۳) آموزش، تمرین و رزمایش طرح‌های پاسخ به حوادث شیمیایی در بنادر و مرزهای آبی و هوایی،
- ۴) تقویت سامانه‌های هواشناسی (شبه‌سازی و کمک به هدایت عملیات پدافند شیمیایی) متناسب با تهدیدات شیمیایی و پشتیبانی از واحدهای عملیاتی،
- ۵) تهیه و بروز رسانی ضوابط اجرایی حمل‌ونقل، انبارش (جاده‌ای، دریایی، هوایی و ریلی) مواد شیمیایی خطرناک در تعامل با سازمان و نظارت بر آن،

ث) وزارت کشور

- ۱) ایجاد هماهنگی و روان‌سازی اجرای امور بین استان‌های معین در حوادث و مخاطرات شیمیایی،
- ۲) مدیریت پیامدهای امنیتی و اجتماعی ناشی از حوادث شیمیایی در سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی با استفاده از ظرفیت قرارگاه‌های پدافند شیمیایی در استان و شهرستان‌ها،

ج) امور شهرداری‌ها - سازمان آتش نشانی

- ۱) پیش‌بینی مأموریت مقابله و رفع آلودگی شهرهای دارای واحدهای صنعتی شیمیایی و پاسخ اولیه به حوادث آنها،
- ۲) پیش‌بینی سامانه رصد و پایش و تشخیص و هشدار آلودگی‌های شیمیایی شهری،
- ۳) سازماندهی و اختصاص جان‌پناه‌های مجتهد در برابر تهدیدات و مخاطرات شیمیایی در مراکز جمعیتی مجاور با تاسیسات شیمیایی،
- ۴) طرح‌ریزی و اجرای عملیات اطفای حریق، رفع آلودگی شیمیایی، مدیریت اجساد و ضایعات و پسمانداری موقت در حوادث شیمیایی،
- ۵) برنامه‌ریزی و اجرای آموزش تخصصی و تجهیز و بروزرسانی تجهیزات آتش‌نشانی و خدمات ایمنی کشور برای مقابله حوادث شیمیایی،
- ۶) تهیه طرح‌های پاسخ پدافندی به حوادث شیمیایی شهری و تمرین و رزمایش،

ح) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

- ۱) تهیه طرح‌های عملیاتی پدافند شیمیایی و فرماندهی صحنه مقابله با حوادث شیمیایی در سطح استان و شهرستان،
- ۲) آموزش، تمرین، رزمایش، و ارتقاء آمادگی‌های پدافند شیمیایی شهری و استانی و مراکز صنعتی شیمیایی،

- ۳) ایفای نقش قطب درمانی، پژوهشی و آموزشی مصدومیت‌های شیمیایی کشور- دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)،
 - ۴) طرح‌ریزی و اجرای عملیات پایش، کشف و سنجش، رفع آلودگی شیمیایی در صحنه،
 - ۵) تقویت و ارتقاء توانمندی یگان‌های سوم خرداد و ۲۴ بعث سپاه پاسداران بعنوان یگان‌های احتیاط عمل‌کلی قرارگاه در سطح ملی،
 - ۶) تقویت و ارتقاء توانمندی یگان‌های جنگ نوین مستقر در استان‌ها بعنوان یگان‌های احتیاط عمل‌کلی قرارگاه استانی،
 - ۷) کمک به امداد و نجات مصدومین شیمیایی در حوادث و مخاطرات شیمیایی،
- تبصره- در شرایط جنگی، نحوه اقدام و امداد رسانی نیروهای مسلح تابع دستورالعملی است که توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌شود.

ح) ارتش

- ۱) تقویت و ارتقاء توانمندی یگان‌های جنگ نوین مستقر در استان‌ها بعنوان یگان‌های احتیاط عمل‌کلی قرارگاه استانی،
- ۲) کمک به درمان تخصصی مصدومین شیمیایی،
- ۳) کمک به امداد و نجات مصدومین شیمیایی در حوادث و مخاطرات شیمیایی،

خ) وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

- ۱) ایفای نقش مرکز احتیاط راهبردی پدافند شیمیایی کشور،
- ۲) ایجاد، راه‌اندازی و ارتقاء آزمایشگاه‌های تخصصی مرکز اقدام و عمل‌کلی،
- ۳) تولید اقلام اساسی و تجهیزات تخصصی پدافند شیمیایی،

د) وزارت اطلاعات

- ۱) رصد و پایش تهدیدات شیمیایی و اقدامات خرابکارانه زیرساخت‌های شیمیایی کشور،
- ۲) برآورد تهدیدات مراکز و تاسیسات شیمیایی و تهدیدات شیمیایی علیه سایر مراکز،

ذ) سازمان بسیج مستضعفین

- ۱) تشکیل گردان‌های پدافند شیمیایی بسیجی در استان‌ها،
- ۲) تجهیز و آموزش و آماده‌سازی گردان‌های پدافند شیمیایی بسیجی،
- ۳) مشارکت در امداد رسانی و انتقال مصدومین،
- ۴) کمک به امنیت و کنترل عبور و مرور،
- ۵) کمک به تخلیه و اسکان مردم در حوادث شیمیایی،

ر) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ناجا)

- ۱) ایجاد امنیت و کنترل عبور و مرور در مناطق حادثه دیده شیمیایی،
- ۲) تحدید منطقه در حوادث شیمیایی - قرنطینه انتظامی منطقه آلوده،
- ۳) خود حفاظتی (تجهیز نیروهای عملیاتی به تجهیزات مقابله با حوادث شیمیایی)
- ۴) سازماندهی، آموزش، تجهیز و ارتقاء توان عملیاتی یگانی‌های عملیاتی و انتظامی ناجا در منطقه آلوده،

ز) سازمان انرژی اتمی

- ۱) پیاده‌سازی الزامات ایمنی و امنیت و پدافند شیمیایی در ذات طرح‌های جدید و توسعه‌ای حوزه صنایع هسته‌ای،
- ۲) سازماندهی و ارتقاء آمادگی‌های مقابله با حوادث شیمیایی در صنایع هسته‌ای،
- ۳) اجرای طرح‌های پاسخ به حوادث شیمیایی، طرح‌های تداوم کارکرد، کاهش آسیب‌پذیری، پایداری و ارتقاء تاب‌آوری صنایع هسته‌ای در برابر تهدیدات و مخاطرات شیمیایی و نظارت بر آن،
- ۴) ایجاد زیرساخت‌های بهداشتی، درمانی مصدومیت‌های شیمیایی و ارتقاء نظام امداد، نجات و درمان در مراکز هسته‌ای،
- ۵) انجام آموزش، تمرین و رزمایش برابر طرح‌های پاسخ به شرایط اضطراری،

ز) جمعیت هلال احمر

- ۱) جستجو و نجات، جابجایی و اسکان موقت مردم در حوادث شیمیایی،
- ۲) مراقبت جمعی و تأمین و توزیع مایحتاج عمومی مردم،
- ۳) کمک به امداد پزشکی و درمان مصدومین شیمیایی،
- ۴) خودحفاظتی (تجهیز نیروهای عملیاتی به تجهیزات مقابله با حوادث شیمیایی)

س) سازمان حفاظت محیط زیست

- ۱) کاهش و مدیریت اثرات ناشی از تهدیدات و مخاطرات شیمیایی بر محیط زیست و زیست‌بوم‌های منطقه،
- ۲) تدوین و اعمال الزامات و استانداردهای موردنیاز محیط زیست در پدافند شیمیایی،
- ۳) رصد زیست‌بوم‌های منطقه حادثه‌دیده از لحاظ مقدار آلودگی شیمیایی و کمک در اقدامات پدافندی به مبادی ذی‌ربط،
- ۴) همکاری و ارائه دستورات فنی در حوزه‌های تخصصی مقابله با حادثه شیمیایی با دستگاه‌های مرتبط،
- ۵) همکاری با مبادی ذی‌ربط در امر محصورسازی منطقه آلوده در عرصه‌های محیط زیست،

ش) وزارت امور خارجه

- ۱) جمع‌آوری ادله و پیگیری و دفاع حقوقی پیامد حوادث شیمیایی با منشاء تهدیدات دشمن از طریق مجامع بین‌المللی،
- ۲) هماهنگی و تعامل بین‌المللی اطلاع‌رسانی تبعات حادثه به سایر کشورهای همجوار در حوادث فراملی،
- ۳) ایفای نقش موثر در پیگیری و دفاع حقوق شهروندان آسیب‌دیده از آسیب‌های شیمیایی دشمن،
- ۴) هماهنگی در بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی در مقابله با تهدیدات شیمیایی،

ص) سازمان صدا و سیما

- ۱) آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی و آرامش‌بخشی به مردم برای مقابله و ایجاد آمادگی در برابر تهدیدات و حوادث شیمیایی،

ض) مناطق صنعتی / واحدهای صنعتی

- ۱) فرمانده ارشد/رئیس منطقه صنعتی (منطقه ویژه یا شهرک صنعتی و مشابه با آن) موظف به ایجاد و حفظ و کنترل و نظارت بر ایمنی و امنیت و آمادگی عملیاتی واحدهای صنعتی اعم از حفاظت فیزیکی، خودحفاظتی، تعیین سطح خطر واحدهای صنعتی، تعیین وضعیت منطقه، کنترل پیامدهای ناشی از حوادث و تهدیدات منطقه صنعتی و هماهنگی بین واحدهای صنعتی مجموعه است.
- ۲) رئیس واحد صنعتی موظف به ایجاد و حفظ ایمنی و امنیت و آمادگی عملیاتی واحد صنعتی اعم از حفظ تاسیسات و تجهیزات، نیروی انسانی، حفاظت فیزیکی، کنترل فرایند صنعتی، خودحفاظتی و اقدام مقابله‌ای، سازماندهی، تجهیز، آموزش، تمرین، رزمایش، فرماندهی، هدایت و راهبری و کنترل پیامد حوادث در سطح واحد صنعتی، پاسخ به حادثه و کنترل پیامدهای آن در محدوده پرخطر واحد صنعتی و اقدام برابر چرخه عملیاتی پدافند شیمیایی و تهیه و اجرای طرح‌های تداوم کارکرد، کاهش آسیب‌پذیری، پاسخ به حوادث، پایداری و ارتقاء تاب‌آوری، حصول اطمینان از اجرا در واحد صنعتی است.
- ۳) فرماندهان و مسئولین سطوح مختلف عملیاتی پدافند شیمیایی موظفند به منظور آمادگی در مقابل گسترش احتمالی حادثه و پیامدهای آن وقوع هر نوع حادثه را به سطوح بالاتر عملیاتی اطلاع‌رسانی کنند.
- ۴) آموزش، تجهیز، فرهنگ‌سازی، هشدار، تمرین و مانور مراکز جمعیتی هم‌مجاور با مناطق صنعتی یا واحدهای صنعتی برعهده رئیس واحد صنعتی و فرمانده ارشد/رئیس منطقه صنعتی (منطقه ویژه یا شهرک صنعتی و مشابه با آن) است.

ط) سازمان پدافند غیرعامل کشور / قرارگاه پدافند شیمیایی

- ۱) هدایت و راهبری و فعال سازی قرارگاه پدافند شیمیایی،
- ۲) نظارت و کنترل بر تهیه و اجرای طرح‌های مصون سازی در مراکز و تاسیسات شیمیایی کشور،
- ۳) راهبری و نظارت بر مراکز ملی نظام ایمنی و امنیتی شیمیایی کشور،
- ۴) طرح ریزی، برنامه ریزی، هدایت و راهبری ایجاد آمادگی و تمرینات و آماده سازی زیرساخت‌های مربوطه در کلیه سطوح و لایه‌ها در برابر تهدیدات و مخاطرات شیمیایی،
- ۵) ارزیابی و حصول اطمینان از اجرای طرح‌های پاسخ و میزان آمادگی دستگاه‌های اجرایی در برابر تهدیدات شیمیایی،
- ۶) تهیه برآورد سالانه تهدیدات و مخاطرات شیمیایی کشور و ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی،
- ۷) بررسی، تصویب و ابلاغ برنامه سالانه آمادگی و رزمایش پدافند شیمیایی و نظارت بر اجرای آن،
- ۸) راه اندازی مرکز عملیات دفاع شیمیایی کشور در قالب سامانه فرماندهی و کنترل،
- ۹) راهبری و هدایت برنامه‌ای اکوسیستم پدافند شیمیایی کشور.

ماده ۱۵- آمن سازی و مصون سازی و وظیفه خودحفاظتی (نظام ایمنی و امنیتی) از تاسیسات شیمیایی موجود در دستگاه اجرایی در برابر تهدیدات و مخاطرات برعهده رئیس دستگاه اجرایی ذی ربط می باشد؛ کلیه دستگاه‌های اجرایی دارای مراکز و تاسیسات شیمیایی حیاتی، حساس و مهم موظفند نسبت به تهیه طرح‌های مصون سازی و پاسخ به تهدیدات و حوادث شیمیایی اقدام نموده و پس از تأیید سازمان آنها را اجرا نمایند.

تبصره ۱- رزمایش‌های پدافند شیمیایی تاسیسات شیمیایی حیاتی و حساس وفق نظام آمادگی و رزمایش دستگاه‌های اجرایی- مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۰۸۸ مورخ ۱۳۹۹/۷/۵ کمیته دائمی- بصورت سالانه حداقل یکبار برگزار می شود.

تبصره ۲- وفق مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۸۰۴ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ کمیته دائمی، دستگاه‌های اجرایی مکلفند تهدیدات و مخاطرات شیمیایی و هرگونه حادثه اعم از نشت و یا انتشار مواد شیمیایی را بی درنگ از طریق سامانه‌های آمن به سازمان/ قرارگاه گزارش نمایند.

ماده ۱۶- این نظام نامه برای کلیه زیرساخت‌ها و تاسیسات شیمیایی بخش خصوصی نیز لازم الاجراست، سازمان‌های یادشده موظفند با نظارت و راهبری قرارگاه ملاحظات پدافند غیرعامل را در کلیه تاسیسات و فرایندهای شیمیایی خود اعمال نمایند و دستگاه‌های اجرایی ذی ربط موظف به کنترل و نظارت بر اجرای تکالیف در حوزه شیمیایی برای بخش خصوصی هستند.

ماده ۱۷- سازمان با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی ربط، اصول و قواعد، سند تفصیلی نظام عملیاتی پدافند شیمیایی، حاوی جزئیات کافی برای اجرایی نمودن این نظام، طرح‌های عملیاتی مربوط به هر یک از مأموریت‌ها و راهبردها، چارچوب‌ها و دستورالعمل‌های عملیاتی و فنی مورد نیاز اجرای این نظام را تهیه، تدوین و به مسئولین و کنش‌گران ذی نقش ابلاغ می نماید.

ماده ۱۸- دستگاه‌های اجرایی موظفند هرگونه قصور و کوتاهی در اجرای این نظام نامه در زیرساخت‌ها و مراکز حیاتی و حساس و مهم که احتمال وقوع تهدیدات و مخاطرات شیمیایی در آن وجود دارد را به سازمان گزارش نمایند؛ سازمان بعنوان راهبر، هادی و ناظر اجرای مقررات و ضوابط پدافند غیرعامل گزارش تخلفات صورت گرفته را به مراجع قضایی ذی ربط اعلام می نماید.

ماده ۱۹- قوه قضاییه مستنکفین از این نظام نامه را به تشخیص سازمان، پیگیری قضایی نموده و وفق مقررات و قوانین امنیتی و دفاعی، اقدام قضایی مناسب انجام دهد.

تبصره ۵- وفق تبصره ۱ قانون تشکیل سازمان مستنکفان علاوه بر جبران خسارت واردشده، به مجازات موضوع ماده (۵۷۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۰۲ محکوم

می شوند و چنانچه خسارتی وارد نشده باشد برابر قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۰۹/۰۷ با مستتکف رفتار خواهد شد.

ماده ۲۰- سازمان دستگاه‌های اجرایی دارای مراکز و تاسیسات شیمیایی را راهبری، هدایت، هماهنگ و کنترل نموده، بر حسن اجرای این نظام‌نامه نظارت و اجرای آن را سالانه به کمیته دائمی گزارش کند.

ماده ۲۱- این تصویب‌نامه در بیست و یک ماده و سیزده تبصره و سه پیوست در تاریخ بیست و هشتم شهریورماه سال یکهزار و چهارصد و دو هجری شمسی در هفتاد و هفتمین جلسه کارگروه (کمیته) دائمی به تصویب رسید.

نظام مصون‌سازی و عملیات پدافند شیمیایی کشور مشتمل بر بیست و یک ماده و سیزده تبصره و سه پیوست که در تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۸ در هفتاد و هفتمین جلسه کارگروه (کمیته) دائمی پدافند غیرعامل کشور به تصویب رسید، به استناد تبصره ۱ قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب ۱۴۰۲/۰۶/۱۲ و ماده ۸ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری (مدظله العالی) جهت اجرا ابلاغ می‌گردد. اه

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح

و کارگروه (کمیته) دائمی پدافند غیرعامل کشور

سرلشکر پاسدار محمد باقری

(Handwritten signature)

رونوشت:

رئیس دفتر فرماندهی معظم کل قوا - دفتر رئیس جمهوری اسلامی ایران - دفتر رئیس قوه قضاییه - دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی - دفتر معاون اول رئیس جمهور - رئیس دفتر رئیس ستاد کل نیروهای مسلح دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی ج.ا.ا - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، موسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و سازمان‌های نیروهای مسلح - سازمان اداری و استخدامی کشور - سازمان بازرسی کل کشور - دیوان محاسبات کشور - دیوان عدالت اداری - معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی - امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات - دفتر هیات دولت - روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران - دبیرخانه شوراها و عالی (سلامت و امنیت غذایی، آمایش سرزمین، علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) فضای مجازی، معماری و شهرسازی ایران، هماهنگی ترافیک شهرهای کشور) و دبیرخانه کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور